

Список використаних джерел

1. Шустік Л., Маринін С., Мариніна Л. Сівалки для різних систем обробітку ґрунту. *Пропозиція*. 2013. №3. С. 140–144.
2. Гречкосій В.Д., Волошин В.Д. Сучасна вітчизняна посівна техніка. *Сучасні аграрні технології*. 2013. № 2. С. 56–59.
3. Петухов Д.А., Сердюков В.В. Современные посевные машины. *Техника и оборудование для села*. 2012. №1. С.18–21.
4. Борзенко В. Багатофункціональні посівні агрегати. *Агробізнес сьогодні*. 2013. №22(269). С.58–64.
5. Шустік Л., Маринін С., Іваненко Л. Машини для обробітку ґрунту і сівби. *Техніка і технології АПК*. 2013. №7. С. 16–21.
6. Ясенєцький В., Шустік Л., Маринін С., Панайотова О. Тенденції розвитку конструкцій сівалок. *Пропозиція*. 2011. №1. С. 18–27.

Супрович Микола

канд. техн. наук, доцент кафедри охорони праці та фізичного виховання
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ВИКОРИСТАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ РИЗИКІВ ПРАЦЕОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

SWOT-аналіз широко застосовується у процесі планування різних видів діяльності. Існує ряд ситуацій, які передбачають застосування SWOT-аналізу. Це запуск нового бізнесу, розгляд варіантів та можливостей перебудови діючого підприємства, перегляд внутрішньої політики і перевірка курсу розвитку компанії, покращення бізнес-процесів тощо.

SWOT-аналіз є поширеним інструментом стратегічного планування, універсальність якого полягає в тому, що він може застосовуватись на різних рівнях: окремої організації, відомства, регіону. SWOT-аналізу може піддаватися будь-який продукт, кампанія, проект, співтовариство і навіть окрема людина. Виникає логічне запитання: чи можна застосовувати принципи SWOT-аналізу для планування працезахоронної діяльності? Адже діяльність спрямована на збереження здоров'я і життя працівника є не тільки соціальним, а й виробничим чинником любого підприємства.

Аналіз літературних джерел показує, що такі спроби існують [1, 2]. Але вони стосуються стратегічного планування охорони праці на державному рівні. Наше завдання полягає в тому, щоб розглянути можливості SWOT-аналізу працезахоронної діяльності пересічного сільськогосподарського підприємства.

Суть аналізу полягає в розділенні чинників і явищ на чотири категорії: сильних (Strengths) і слабких (Weaknesses) сторін проекту, можливостей (Opportunities), що відкриваються при його реалізації, та загроз (Threats), пов'язаних з його здійсненням.

Під час вибору оптимальної працезахоронної стратегії підприємств необхідно рухатись від внутрішніх факторів (сильні і слабкі сторони) до зовнішніх (можливостей

розвитку та загроз). Це дозволяє з'ясувати, яким чином агроформування може впливати на предмет планування, і які рішення необхідно прийняти. Формуються дві стратегії:

1. Адаптації до безпечноговиробничого середовища;
2. Формування безпечноговиробничогосередовища.

Перша з них є результатом аналізу можливостей і небезпеквиробництва, а друга – аналізу сильних та слабких сторін підприємства. Обидві стратегії реалізуються синхронно, оскільки агроформування є відкритою системою, на яку впливаютьвиробничі чинники, які в свою чергу формуються працезохоронною політикою підприємства.

Для того, щоб провести SWOT-аналіз, необхідно правильно визначити внутрішні (сильні і слабкі сторони) та зовнішні фактори (можливості та загрози), оцінити їх важливість та порівняти.

Розглянемо приклад SWOT-аналізу працезохоронної діяльності СФГ «Стожари» Дунаєвецького району Хмельницької області. Це сільськогосподарське мікропідприємство, яке спеціалізується на вирощування зерно-бобових та технічних культур. Площа оброблюваних паїв складає близько 250 га ріллі. Бізнес агроформування постійно знаходиться в зоні ризику. Керівництво фермерського господарство постійно шукає додаткові види діяльності, які б дозволили йому зменшити наявні ризики.

Одним із стартапів у сучасному сільському господарстві для боротьби з шкідниками і хворобами рослин є застосування біологічних препаратів на основі бактерій та грибків. Ці технології дозволяють скоротити використання пестицидів, а також переробляти поживні залишки з метою удобрення полів.

Для розвитку такого стартапу господарство планує на базі майнового комплексу створити регіональний склад біопрепаратів. Ми не будемо торкатися економічної складової даного стартапу, а лише при допомозі SWOT-аналізу визначимо стратегічні завдання з охорони праці, адже використання препаратів для біозахисту – досить небезпечний вид діяльності. Для цього сформуємо наступну матрицю (рис. 1).

Сильними сторонами даного проекту є інноваційність (біозахист почав широко використовуватися лише в останні роки) та логістика (прибуток від оптової торгівлі, зменшення транспортних витрат).

Але любий стартап вимагає фінансування. Кошти, які виділяються відповідно до законодавства на охорону праці складають лише 0,5% від фонду заробітної плати за минулий рік. В межах фермерського господарства це декілька тисяч гривень. Цього явно недостатньо для вирішення питань безпеки регіонального складу. Необхідно шукати можливості отримати кредит. Ці кошти мають забезпечити переобладнання наявного складу пестицидів під склад препаратів біологічних засобів боротьби з шкідниками і придбання засобів колективного та індивідуального захисту.

Друга проблема, яку необхідно вирішувати – це отримання ліцензії (дозволу) контролюючих органів. Складність питання в тому, що препарати біозахисту вимагають спеціальних дозволів, тому що вони є речовинами з небезпечним впливом на людей і довкілля. Для полегшення вирішення питання отримання дозволу пропонується залучити до проекту спеціалістів контролюючих організацій. Також для зменшення впливу слабкої сторони щодо небезпечності біопрепаратів пропонується провести навчання одного із спеціалістів фермерського господарства з отриманням відповідного посвідчення для допуску до небезпечних видів робіт (робіт з отруйними речовинами).

		шанси	загрози
СФГ «Стожари»		Проект регіонального складу для зберігання та реалізації біологічних засобів боротьби з шкідниками	Отримання дозволу контролюючих органів на відкриття складу
сильні сторони	1. Запровадження сучасних технологій – біологічні засоби замість пестицидів (препарати на основі бактерій та мікозів). 2. Переваги логістики	Рішення: 1. Виділити приміщення для зберігання біозасобів та обладнати його згідно з вимогами безпеки 2. Розробити необхідні інструкції з охорони праці 3. Придбати засоби індивідуального та колективного захисту	Рішення: 1. Розпочати роботу по отриманню необхідних дозволів Держпраці і Держпродспоживслужби
слабкі сторони	1. Обмеженість фінансування (кошти передбачені законодавством на фінансування охорони праці недостатні для реалізації заходів безпеки) 2. Відсутність досвіду при впровадженні проекту	Рішення: 1. Передбачити необхідні кошти для виконання прийнятих рішень (кредит) 2. Особі відповідальній за охорону праці пройти підвищення кваліфікації	Рішення: 1. Збільшити фінансування заходів з охорони праці 2. Запропонувати інспекції Держпраці взяти участь в розробці проекту

Рис. 1. Матриця SWOT-аналізу і прийняття рішень

Таким чином, застосування SWOT-аналізу для планування заходів з охорони праці в умовах звичайного сільськогосподарського підприємства не тільки можливе, а й забезпечує зрозумілість доцільності прийнятих рішень.

Список використаних джерел

1. Ткачук К.Н., Репін М.В. Алгоритм розроблення профілактичних заходів з охорони праці на державному рівні. *Східно-Європейський журнал передових технологій*. 2013. 5/10 (65). С.16-19.
2. Репін М.В. Застосування процедур SWOT-аналізу при плануванні профілактичних заходів з охорони праці на державному рівні. *Проблеми охорони праці в Україні*. 2013. 25. С.39-45.

